

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੁੱਲਟ ਜੇ.ਜੇ. ਸਾਹਮਣੇ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ।-ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1952 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 76

ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (V of 1908)-ਸੈਕਸ਼ਨ 80- ਇੱਕ ਰੇਲਵੇ 1954 ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ- ਸਥਿਤੀ- ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਬੇਲੀ- ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ- 161 ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਐਕਟ, ਸੈਕਸ਼ਨ 72(1)-ਭਾਰਤੀ ਲਿਮਿਟੈਟਨ ਐਕਟ, ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 30 ਅਤੇ 31-ਨਾਨ-ਡਿਲੀਵਰੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ-ਕੀ ਧਾਰਾ 30 ਜਾਂ 31-ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ "ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਡਿਲੀਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ" ਆਰਟੀਕਲ 31 ਵਿੱਚ, ਮਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 80, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ, ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰ ਪੱਛਮੀ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਖੇਮਕਰਨ ਵਿਖੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਮਨਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਮੁਦਈ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਜ਼ਮਾਨਤਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 31 ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ 1899 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਸ਼ਬਦ "ਨਾਨ-ਡਿਲੀਵਰੀ, ਜਾਂ" ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਜਾਣੇ ਸਨ। 1899 ਦੇ ਐਕਟ X ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3

ਦੁਆਰਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ "ਮਾਲ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 31 ਵਿੱਚ "ਨਾਨ-ਡਿਲਿਵਰੀ ਆਫ ਜਾਂ" ਸ਼ਬਦ ਪਾ ਕੇ, ਧਾਰਾ 31 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 31 ਮਾਲ ਦੀ ਗੈਰ-ਡਿਲਿਵਰੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਕੈਰੀਅਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਟੋਰਟ ਵਿੱਚ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 31 ਦੇ ਕਾਲਮ III ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ" ਉਹ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਡਿਲਿਵਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਡਿਲਿਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੈਰੀਅਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਕੈਰੇਜ਼ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਕਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੈਰੀਅਰ ਨੇ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਲ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਕਰਨੀ ਹੈ। "ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ" ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ "ਵਾਜਬ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ "ਵਾਜਬ" ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਲਚਕੀਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸਨੂੰ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਰਸੀਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਮਤਲਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਬਾਬੂ ਲਾਲ ਉਰਫ਼ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਦ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (1), ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਐਡਮ ਹਾਜੀ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਐਸਕ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਬਨਾਮ ਕਾਸ਼ੀਰਾਮ ਮਾਰਵਾੜੀ (1), ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ ਬਨਾਮ ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਰੇਲਵੇ (2), ਪਾਲਨੀਚਾਮੀ ਨਾਦਰ ਬਨਾਮ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਕੌਂਸਲ (3), ਜੈ ਨਰਾਇਣ

ਬਨਾਮ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (4), ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਖੁਰਾਣਾ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ (5), ਰਾਏ ਸ਼ਾਮ ਬਾਸਕ ਬਨਾਮ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜ (6), ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਚੇਤਨ ਦਾਸ ਜੈਨ, ਪੀ ਸੀ ਐਸ, ਅਧੀਨ ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ, ਮਿਤੀ 15 ਦਸੰਬਰ 1951 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 80,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਨੁਪਾਤਕ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ।

ਕੇ.ਐਲ. ਗੋਸਾਈਂ ਅਤੇ ਨਾਨਕ ਚੰਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜੀ ਐਲ ਸੇਠ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਮੈਂ 1952 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰ: 76 ਅਤੇ 1954 ਦੀ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰ: 181-ਡੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

1949 ਦੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 169 ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਚੇਤਨ ਦਾਸ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਤਕ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ 80,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ।

1949 ਦੇ ਸਿਵਲ ਸੂਟ ਨੰਬਰ 169 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ, ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

1949 ਦੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 169 ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਹ ਹੈ: 20 ਅਗਸਤ, 1947 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਵੇਟਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਗੜਬੜ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਵੇਟਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਦੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਕੈਂਪ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ, ਇੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਆਰੀਆ ਬਨਾਮ ਸਮਾਜ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਸਰਦਾਰ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵ ਨਾਥ, ਸ਼੍ਰੀ ਚੂਨੀ ਲਾਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਸਤ ਦੇਵ ਸਾਹਨੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਹਰੀ ਚੰਦ, ਸ਼੍ਰੀ ਜਗਤ ਰਾਮ, ਸ਼੍ਰੀ ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ ਐਸ ਅਰੋੜਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਸ ਰਾਜ, ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਦਾਸ ਚੋਪੜਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਸ਼੍ਰੀ ਏ ਐਲ ਅਰੋੜਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਵੇਟਾ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਮਾਲ ਦੀ ਢੇਆ-ਢੁਆਈ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਗਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ। ਸਰਦਾਰ

ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.22 ਨੇ ਸਹਾਇਕ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.21, ਨੂੰ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਵੈਗਨ ਲੈਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। 3 ਸਤੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੋਨ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਕ ਗੱਡੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। 4 ਸਤੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਏ ਅਤੇ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. 26659 ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਘਰੇਲੂ ਸਮਾਨ ਲੱਦ ਕੇ ਪਾਰਸਲ ਵੇਅ ਬਿੱਲ ਨੰਬਰ 317909 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਲੀ ਜਾਣ ਲਈ ਲੈ ਗਏ। ਉਸ ਪਾਰਸਲ ਵੇਅ ਬਿੱਲ ਦੀ ਕਾਪੀ, Ex.P50, ਸ੍ਰੀ ਏ.ਐਲ. ਅਰੋੜਾ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਪੁਰਤੀਕਰਤਾ ਅਤੇ ਖੇਪਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

6 ਸਤੰਬਰ 1947 ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 22, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਲਈ ਕਵੇਟਾ ਤੋਂ ਰਵਾਨਾ ਹੋਇਆ, 15 ਸਤੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚਿਆ।

ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਦੂਜੇ ਜਾਂ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੱਡੇ ਦੇ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਦਿੱਲੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ, ਉਸਨੇ 15 ਨਵੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਈ.ਪੀ.ਆਰ., ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ, Ex.D2, ਲਿਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਲੱਦੇ ਮਾਲ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਪਾਰਸਲ ਵੇਅ ਬਿੱਲ ਨੰ. 317909, ਮਿਤੀ 4 ਸਤੰਬਰ, 1947 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਪੱਤਰ, Ex.P21, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਈ.ਪੀ.ਆਰ. ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 G.I.P 'ਚ ਲੋਡ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਈ.ਪੀ.ਆਰ. ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਮਾਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। 23 ਫਰਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ, Ex.P22 ਲਿਖਿਆ। ਉਸ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਸਲ ਵੇਅ ਬਿੱਲ ਨੰਬਰ 317909 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਮਾਲ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ Pw19 ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਕੀਮਤ, 2,535 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

2 ਦਸੰਬਰ, 1948 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਈ.ਪੀ.ਆਰ., ਦਿੱਲੀ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਡੇਮੀਨੀਅਨ ਨੂੰ Ex.P30, ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ 1,62,123 ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ 1,62,123 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਨੋਟਿਸ

ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਵੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬੋਧ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.10 ਨੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰ, ਕਵੇਟਾ ਨੂੰ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ, Ex.D5 ਭੇਜਿਆ। ਉਸ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਵਿੱਚ P.W. B ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੰਬਰ 317909 ਵਿੱਚ 4 ਸਤੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਲੱਦੇ ਸਾਮਾਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਬੋਧ ਰਾਜ ਨੇ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫੀ ਰਾਹੀਂ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰ, ਰੋਹੜੀ, ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰ, ਸਮਸਤਾ, ਯਾਰਡ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ, ਸਮਸਤਾ, ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰ, ਬਠਿੰਡਾ, ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਅਤੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਸਨ। ।

7 ਜੂਨ, 1948 ਨੂੰ, ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਈ.ਪੀ.ਆਰ., ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪੱਤਰ, Ex.P24 ਲਿਖਿਆ। ਉਸ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

"ਕਵੇਟਾ ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. ਬਿੱਲ ਨੰਬਰ 317909,

ਮਿਤੀ 4 ਸਤੰਬਰ, 1947

ਤੁਹਾਡਾ ਪੱਤਰ, ਮਿਤੀ 24 ਮਈ, 1948।

ਪਿਆਰੇ ਸ਼੍ਰੀ - ਮਾਨ ਜੀ,

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਲੇਮਜ਼ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪਏ ਪੈਕੇਜਾਂ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੋਗੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੈਕੇਜਾਂ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, Ex.P24 ਮੁਦਈ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਿਆ, ਪਰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਹਾਇਕ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਪੱਤਰ, Ex.P24 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਮਾਨ 'ਟਰੇਸਯੋਗ ਨਹੀਂ' ਹੈ। 3 ਅਗਸਤ, 1948 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪੱਤਰ, Ex.P26 ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.ਬੀ. ਨੰਬਰ 317909 ਦੇ ਤਹਿਤ 4 ਸਤੰਬਰ 1947 ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਕਲੇਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.5. ਤੋਂ ਕਵੇਟਾ ਵਿਖੇ ਬੁੱਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.5 ਨੇ 18 ਅਗਸਤ, 1948 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵੈਗਨ ਤੋਂ ਅਣਲੋਡ ਕੀਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਮੁਦਈ ਨੇ ਭਾੜੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 1,067-8-0 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਡਿਲਿਵਰੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ Ex.P28, ਦੇਖੀ ਜਾਵੇ।

ਗੁਡਜ਼ ਕਲਰਕ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.4 ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਹੈੱਡ ਚੈਕੀਦਾਰ ਰਾਮਜੀ ਲਾਲ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.7, ਸਹਾਇਕ ਟਰੇਨ ਕਲਰਕ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 8 ਅਤੇ ਫੁੱਟ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.16, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. 13 ਫਰਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚਿਆ। 20 ਫਰਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ, ਗੁਡਜ਼ ਕਲਰਕ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੇ ਹੈੱਡ ਚੈਕੀਦਾਰ ਰਾਮਜੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਫੁੱਟ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਤੋਂ ਮਾਲ ਉਤਾਰਿਆ। ਇੱਥੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਲੇਖ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ: -

1. ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੈਕੇਜ।
  - (a) ਬਿਸਤਰੇ ਲਈ ਨਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਫਰੇਮ ਆਇਰਨ।
  - (b) ਦੋ ਪੈਕਿੰਗ ਕੇਸ ਖਾਲੀ ਹਨ।
2. ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੈਕੇਜ S.D.O.
  - (a) ਸਟੀਲ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਟਰੰਕ, ਚਿੱਟਾ, ਖਾਲੀ।
3. ਸਰਦਾਰ ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੈਕੇਜ
  - (a) ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਟੀਲ ਦਾ ਟਰੰਕ, ਕਾਲਾ ਖਾਲੀ।
4. ਸਰਦਾਰ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੈਕੇਜ
  - (a) ਇੱਕ ਬੰਡਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਲੋਹੇ ਦੇ ਬੈੱਡ ਫਰੇਮ।
  - (b) ਇੱਕ ਲੋਹੇ ਦਾ ਬੈੱਡ ਸਪਰਿੰਗ ਪੂਰਾ।
  - (c) ਇੱਕ ਪੱਥਰ ਦਾ ਘੜਾ ਖਾਲੀ।

(d) ਦੇ ਲੱਕੜੀ ਦੀਆਂ ਬਾਹੀਆਂ।

5. ਸ੍ਰੀ ਜਗਤ ਰਾਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੈਕੇਜ।

(a) ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਟਰੰਕ ਖਾਲੀ।

(ਬੀ) ਲੱਕੜ ਦੇ ਦੋ ਪੈਕਿੰਗ ਕੇਸ, ਇੱਕ ਅੰਗੀਠੀ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਰਫ ਦਾ ਡੱਬਾ ਖਰਾਬ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ।

ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਤੋਂ ਛੇ ਮਣ ਤੋਂ ਸੀਰ ਤੋਲ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਪੰਦਰਾਂ ਪੈਕੇਜਾਂ ਨੂੰ ਉਤਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ, ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਲੇਮਜ਼ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ Ex.P27 ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਾਧੂ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਮਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਰਦਾਰ ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 2, ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਫਸਰ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 4, ਡਾਕ ਅਤੇ ਤਾਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.5, ਡਾਕ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਜਗਤ ਰਾਮ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 17 ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਡਾਕਘਰਾਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 22, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ 4 ਸਤੰਬਰ 1947 ਨੂੰ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 G.I.P ਵਿੱਚ ਰੇਲ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ।

4 ਅਗਸਤ 1949 ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.22, ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਤੋਂ 1,62,123 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ 1949 ਦਾ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 169 ਦਰਜ ਕੀਤਾ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ:-

1. ਕੀ ਸੂਟ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ?
2. ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 77 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ?
3. ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 77 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?

4. ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 80, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵੈਧ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ?
5. ਕੀ ਮੁਦਈ ਕੋਲ ਲੇਕਸ ਸਟੈਂਡੀ ਹੈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਥਿਤ ਮਾਲ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ?
6. ਕੀ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ?
7. ਕੀ ਮੁਦਈ ਕੋਲ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੈ?
8. ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 75 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਜੇ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?
9. ਕੀ ਮੁਦਈ ਆਪਣੇ ਗੁੰਮ ਹੋਏ ਮਾਲ ਦੀ ਕਥਿਤ ਕੀਮਤ 13,940 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?
10. ਕੀ ਸੂਟ ਵਿਚਲਾ ਸਾਮਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਰੇਲਵੇ ਕੋਲ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?
11. ਕੀ ਸੂਟ ਵਿਚਲੀ ਖੇਪ ਈ.ਪੀ. ਰੇਲਵੇ ਨੂੰ ਡਿਲੀਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ?
12. ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਸਾਮਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
13. ਮੁਦਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸੀ.ਏ.ਓ. ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 1003Q/C 4/47, ਮਿਤੀ 23 ਜੂਨ, 1949, ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 15,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?
14. ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?
15. ਰਾਹਤ

ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਦਾਸ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 1, ਸਰਦਾਰ ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 2, ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵ ਨਾਥ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3, ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 4, ਸਰਦਾਰ ਤੇਜਾ

ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 5, ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਐਸ. ਅਰੋੜਾ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.6, ਸ਼੍ਰੀ ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਲ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 7, ਰਾੜ ਸਾਹਿਬ ਹਰੀ ਚੰਦ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 8, ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਸ ਰਾਜ ਦੱਤ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 9, ਸ਼੍ਰੀ ਸਤ ਦੇਵ ਸਾਹਨੀ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 10; ਸ਼੍ਰੀ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 11, ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਦਾਸ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 12, ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.13, ਸ਼੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 14, ਸ਼੍ਰੀ ਚੂਨੀ ਲਾਲ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 15, ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 16, ਸ਼੍ਰੀ ਜਗਤ ਰਾਮ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ., 17, ਡਾਕਟਰ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 18, ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 19, ਸ਼੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਚੰਦ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.20, ਸਰਦਾਰ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.,21 ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.22, ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ।

1949 ਦੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 169 ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਸੂਰਮ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 1, ਸ਼੍ਰੀ ਬੁਆ ਦਾਸ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 2, ਸ਼੍ਰੀ ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 3, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 4, ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 5, ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 6, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮਜੀ ਲਾਲ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 7, ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 8, ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਐਲ. ਜੇਸ਼ੀ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 9, ਸ਼੍ਰੀ ਬੇਧ ਰਾਜ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 10, ਸ਼੍ਰੀ ਦੀਵਾਨ ਚੰਦ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 11, ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 12, ਸ਼੍ਰੀ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 13, ਸਰਦਾਰ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 14, ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 15 ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.16 ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ।

1949 ਦੇ ਸਿਵਲ ਸੂਟ ਨੰਬਰ 169 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ:-

- (1) ਕਿ ਸੂਟ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ;
- (2) ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 77 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ;
- (3) ਉਹ ਨੋਟਿਸ, Ex.P22, ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 77 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵੈਧ ਨੋਟਿਸ ਸੀ;
- (4) ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵੈਧ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਸੀ;
- (5) ਕਿ ਮੁਦਈ ਕੋਲ ਉਸ ਸਮਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਥਾਨ ਸੀ ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ;

- (6) ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ;
- (7) ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਬੁੱਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ;
- (8) ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 75 ਦੇ ਮਿਸ-ਚੀਫ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ;
- (9) ਕਿ ਮੁਦਈ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ 1949 ਦੇ ਸਿਵਲ ਸੂਟ ਨੰ. 169 ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ;
- (10) ਕਿ ਸੂਟ ਵਿਚਲੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ 4 ਸਤੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਰੇਲਵੇ ਨਾਲ ਬੁੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;
- (11) ਉਹ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਖੇਮ ਕਰਨ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਈ.ਪੀ. ਰੇਲਵੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ;
- (12) ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮਾਲ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ;
- (13) ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ 15,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਾ 1949 ਦੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 169 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ
- (14) ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਖੇਪ ਵਿੱਚ 80,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਨ।

ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੰ: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11 ਅਤੇ 14 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 8, 10, 12 ਅਤੇ 13 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 77 ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਬਾਬੂ ਲਾਲ ਉਰਫ਼ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਦ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (1) ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਮੈਂ ਲੱਭਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇਵਾਂ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੇਲਗੱਡੀ ਲਈ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਗੈਰ-ਡਿਲੀਵਰੀ ਨੁਕਸਾਨ, ਵਿਨਾਸ਼ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

1949 ਦੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 169 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ 2 ਦਸੰਬਰ, 1948 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਈ.ਪੀ. ਰੇਲਵੇ, ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 77 ਦੇ ਤਹਿਤ Ex.D1 ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਖੰਡਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 3 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.22 ਨੇ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ 2 ਦਸੰਬਰ, 1948 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ Ex.P30 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਡਾਕ ਰਸੀਦ ਦੀ ਰਸੀਦ Ex.P31 ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ 2 ਦਸੰਬਰ, 1948 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ। ਖੰਡਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੇਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਨੋਟਿਸ Ex.P30 ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਈ.ਪੀ. ਰੇਲਵੇ, ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਦਸੰਬਰ, 1948 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ Ex.P30 ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਨਾਮ, ਵਰਣਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ Ex.P30 ਭਾਰਤ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ।

ਨੋਟਿਸ Ex.P30 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ 1,62,123 ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਵੇਟਾ ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੱਕ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.ਬੀ. ਨੰਬਰ 317909 ਰਾਹੀਂ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਬੁੱਕ ਕੀਤੇ ਘਰੇਲੂ ਸਮਾਨ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਉਸ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ 1,62,123 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏਗਾ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ Ex.P30 ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਬਾਰੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਨੋਟਿਸ Ex.P30 ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 4824, ਕੁਤਬ ਰੋਡ, ਦਿੱਲੀ (ਭਾਰਤ) ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਰਿਲੀਏਬਲ ਟਰੇਡਰਜ਼, ਲਿਮਟਿਡ (ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਵਿਭਾਗ), ਹੈਮਿਲਟਨ ਰੋਡ, ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਮੁਦਈ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵੈਧ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵੈਧ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰੇਲਵੇ 'ਤੇ ਸਫ਼ਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਰੇਲ ਰਾਹੀਂ ਮਾਲ ਗੱਡੀਆਂ ਲਈ ਕਵੇਟਾ ਵਿਖੇ ਬੁੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੰਸਾਈਨਰ ਨੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ।

ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਰੇਲ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਲੀ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਖੇਮ ਕਰਨ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਉੱਤਰੀ-ਪੱਛਮੀ ਰੇਲਵੇ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰੇਲਵੇ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰੇਲਵੇ ਸੂਟ 'ਚ ਮਾਲ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਜਾਰਜ ਡਬਲਯੂ ਪੈਟਨ ਦੁਆਰਾ ਸਫ਼ਾ 42 'ਤੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਪੇਲੋਕ ਅਤੇ ਰਾਈਟ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਰੈਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਤੀਜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਲਕ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਹ ਅਸਲੀ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਇਸ ਦਾ ਉਪ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਉਪ-ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਰਜ ਡਬਲਯੂ ਪੈਟਨ, ਕਿਤਾਬ 'ਬੇਲਮੈਂਟ ਇਨ ਦ ਕਾਮਨ ਲਾਅ' ਦੇ ਪੰਨਾ 44 'ਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਦਾ ਹੈ:-

"ਮਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਕੈਰੀਅਰ ਨੂੰ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੈਰੀਅਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਖੇਮ ਕਰਨ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੇਲ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਮੁਦਈ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

ਬਾਬੂ ਲਾਲ ਉਰਫ਼ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਦ ਡੇਮੀਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਜਾਂ ਡਿਲੀਵਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਨਾਮ ਲਈ ਕੈਰੇਜ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72(1) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਮਾਲ ਸਹੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਡਿਲੀਵਰ ਜਾਂ ਟੈਂਡਰ

ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮਾਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ, ਵਿਨਾਸ਼ ਜਾਂ ਵਿਗੜਨ ਲਈ ਭੇਜਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 72(1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ:-

"ਰੇਲਵੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਜਾਂ ਮਾਲ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ, ਤਬਾਹੀ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਲਈ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872, (1872 ਦਾ IX) ਦੀ ਧਾਰਾ 151, 152 ਅਤੇ 161 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਮੇਰੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿਚ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਖੇਮ ਕਰਨ ਵਿਖੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਮਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ, ਤਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਮਨਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਮੁਦਈ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਜ਼ਮਾਨਤਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਮੈਂ ਅੰਕ 5, 6 ਅਤੇ 7 ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਦਲੀਲਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੂਟ ਦੀ ਖੇਪ ਖੇਮਕਰਨ ਵਿਖੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰੇਲਵੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੂਰਮ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.1, ਨੇ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਤੰਬਰ, 1947 ਅਤੇ ਜੂਨ, 1948 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਖੇਮ ਕਰਨ ਵਿਖੇ ਠਹਿਰਣ ਦੌਰਾਨ ਤਿੰਨ ਮਾਲ ਗੱਡੀਆਂ ਕਸੂਰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਖੇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਈਆਂ, ਅਤੇ ਉਹ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਕਸੂਰ ਤੋਂ ਆਈ ਰੇਲਗੱਡੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਸੂਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਰੇਲਗੱਡੀ ਦੇ ਗਾਰਡ ਤੋਂ 'ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੰਖੇਪ' ਮਿਲੀ ਸੀ। ਉਸ ਸੰਖੇਪ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਰੇਲਗੱਡੀ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸੂਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਸੰਖੇਪ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਕਰਾਰ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਸੂਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੀਲਾਂ ਅਤੇ ਲੇਬਲ ਬਰਕਰਾਰ ਸਨ ਅਤੇ 'ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੰਖੇਪ' ਵਿਚਲੇ ਐਂਟਰੀਆਂ ਲੇਬਲਾਂ 'ਤੇ ਦਰਜ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। 1 ਨਵੰਬਰ 1947 ਨੂੰ ਖੇਮਕਰਨ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੱਕ ਅਪ-ਪੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਟ੍ਰੇਨ 'ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੰਖੇਪ' ਲਈ, Ex.ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 1/3, ਸ਼੍ਰੀ ਸੂਰਮ

ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਡਿਲੀਵਰੀ ਲਈ ਟ੍ਰੇਨ ਦੇ ਗਾਰਡ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਦਾਸ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. 1 ਨਵੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ 16:35 ਵਜੇ ਅਪ-ਪੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਟਰੇਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਹੁੰਚੀ। ਇਹ ਵੈਗਨ ਕਵੇਟਾ ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। 2 ਨਵੰਬਰ 1947 ਨੂੰ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਡਾਊਨ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮਾਲ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਦਾਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੰਡੈਕਸ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਵਾਹਨ ਦੇ ਸੰਖੇਪ 'ਤੇ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੇਬਲ ਅਤੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨੋਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਦੀਆਂ ਸੀਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੈਗਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਠਾਕਰ ਦਾਸ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸੂਰਮ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਅਟੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸੂਟ ਦੀ ਖੋਪ ਖੋਮਕਰਨ ਵਿਖੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰੇਲਵੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ।

ਅੰਕ ਨੰਬਰ 14 'ਤੇ ਜਾਂਚੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਦੋਹਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਕਵੇਟਾ ਵਿਖੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਸਲ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਵਧੀਕ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 2, ਨੇ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਉਹ ਉਹ ਸੂਚੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕਵੇਟਾ ਵਿਖੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਚਾਹੇ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵਿਸ਼ਵ ਨਾਥ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3, ਨੇ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਵੇਟਾ ਵਿਖੇ ਜੋ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਸੂਚੀ, Ex.P3 ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.4, ਨੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੇ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦਾ

ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਵੱਡਾ ਸਟੀਲ ਟਰੰਕ, S.D.O. ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੂਚੀ Ex.P4 ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਸਹੂੰ ਖਾਧੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਵੇਟਾ ਵਿਖੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ। ਜਿਹਾ ਵਿਚ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਮਾਲ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਲੋਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਆਦਮੀ ਸਨ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਵੇਟਾ ਵਿਖੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਝੂਠੇ ਸਨ।

ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਮੰਡਲ ਦੇ ਪੱਤਰ Ex.P21 ਮਿਤੀ 11 ਦਸੰਬਰ, 1947 ਰਾਹੀਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਈ.ਪੀ. ਰੇਲਵੇ, ਦਿੱਲੀ ਨਾਲ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਨੇ 23 ਫਰਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ ਸੂਚੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰ Ex.P21 ਅਤੇ Ex.P22 ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 22, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੱਤਰ, Ex.P21 ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸਤਾਂ ਨੂੰ ਈ.ਪੀ. ਰੇਲਵੇ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕੀਮਤਾਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਿਆ। ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵਿਸ਼ਵ ਨਾਥ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3, ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਸੀ, ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਐਸ.ਡੀ.ਓ. ਗੋਰਖਪੁਰ ਵਿਖੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਲ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.7, ਜਲੰਦੂਰ ਵਿਖੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 11, ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਵਿਖੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਦਾਸ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 12, ਜਮਸ਼ੇਦਪੁਰ ਵਿਖੇ ਸਰਦਾਰ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 13, ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਵਿਖੇ ਸ਼੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 14, ਅੰਬਾਲਾ ਛਾਉਣੀ ਵਿਖੇ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.19, ਬਾਂਦੀਕੁਈ, ਜੈਪੁਰ ਵਿਖੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਈ.ਪੀ. ਰੇਲਵੇ ਨੂੰ ਸੂਚੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਸੀ ਕਿ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. 13 ਫਰਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੱਤਰ, Ex.P24 ਦੁਆਰਾ, ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ

ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਹਾਇਕ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਪਏ ਪੈਕੇਜਾਂ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਲੇਮਜ਼ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇ। ਜਿਰਹਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੂਚੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. 13 ਫਰਵਰੀ 1948 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ।

ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੁਝਾਅ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 14 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਦਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਕੁੰਦਨ ਲਾਲ ਗੋਸਾਈਂ ਨੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ 1949 ਦਾ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 169, ਭਾਰਤੀ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ, ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਭਾਰਤੀ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਅਤੇ 31 ਪੜ੍ਹੋ-

ਸੂਟ ਦਾ ਵਰਣਨ   ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ   ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੀਰੀਅਡ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

30. ਮਾਲ ਗੁਆਉਣ   ਇੱਕ ਸਾਲ   ਜਦੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ

ਜਾਂ ਜਖਮੀ ਕਰਨ ਲਈ

ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਕੈਰੀਅਰ

ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ

31. ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਸੁਪਰਦਗੀ   ਇੱਕ ਸਾਲ   ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਡਿਲਿਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ

ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ

ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ

ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕੈਰੀਅਰ

ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ

ਆਰਟੀਕਲ 31 ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ 1899 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਸ਼ਬਦ "ਨਾਨ-ਡਿਲੀਵਰੀ, ਜਾਂ" ਨਹੀਂ ਲੱਭੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। 1899 ਦੇ ਐਕਟ X ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੁਆਰਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ "ਮਾਲ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 31 ਵਿੱਚ "ਨਾਨ-ਡਿਲੀਵਰੀ, ਜਾਂ" ਸ਼ਬਦ ਪਾ ਕੇ ਧਾਰਾ 31 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 31 ਮਾਲ ਦੀ ਗੈਰ-ਡਿਲੀਵਰੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਕੈਰੀਅਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਟਾਰਟ ਵਿੱਚ। 1949 ਦੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 169 ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਗੈਰ-ਡਿਲੀਵਰੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਇਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਆਦਮ ਹਾਜ਼ੀ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਐਸੈਕ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਰਟੀਕਲ 31 ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਬਾਰੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਮਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 31 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮਾਲ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੇਂਸਲ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਬਨਾਮ ਕਾਸ਼ੀਰਾਮ ਮਾਰਵਾੜੀ (1), ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਇਨ ਕਾਉਂਸਿਲ ਬਨਾਮ ਕਾਸ਼ੀਰਾਮ ਮਾਰਵਾੜੀ (1), ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ, ਜੇ. (ਸਿਨਹਾ, ਜੇ. ਸਹਿਮਤ) ਨੇ ਕਿਹਾ:-

"ਹੁਣ ਸਵਾਲ 'ਮਾਲ ਕਦੋਂ ਡਿਲੀਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ' ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਜਾਂ ਅਟੱਲ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਕਿ ਸਮਾਂ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਆਮ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡਿਲੀਵਰੀ ਲਈ ਖਾਸ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ

ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ ਬਨਾਮ ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਰੇਲਵੇ (2), ਪਾਲਨੀਚਾਮੀ ਨਾਦਰ ਬਨਾਮ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਕੇਂਸਲ (3), ਜੈ ਨਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (4), ਡੇਮੀਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਖੁਰਾਨਾ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ (5), ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਆਦਮ ਹਾਜੀ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਇਸਕ ਅਤੇ ਹੋਰ (6)।

ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 31 ਦੇ ਕਾਲਮ III ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ" ਉਹ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਜਿੱਥੇ ਡਿਲੀਵਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਡਿਲੀਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

1949 ਦੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 169 ਵਿੱਚ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ: 4 ਸਤੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ, ਮਾਲ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 G.I.P ਵਿੱਚ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.ਬੀ. ਨੰਬਰ 317909 1 ਨਵੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਖੇਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਹੁੰਚੇ। 2 ਨਵੰਬਰ 1947 ਨੂੰ, ਡਾਊਨ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਸ਼੍ਰੀ ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 3 ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. 2 ਨਵੰਬਰ, 1947 ਅਤੇ 14 ਜਨਵਰੀ, 1948 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਰਹੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 4 ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. 20 ਫਰਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ ਅਨਲੋਡਿੰਗ ਸੈਂਡ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 4 ਦੁਆਰਾ ਉਤਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮਜੀ ਲਾਲ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 7 ਅਤੇ ਫੁੱਟ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ. 16. ਵੈਗਨ ਨੰਬਰ 26659 G.I.P ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 23 ਫਰਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ, ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਫਸਰ, ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰੇਲਵੇ, ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ, Ex.P22 ਲਿਖਿਆ। ਉਸ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੈਗਨ

ਨੰਬਰ 26659 ਜੀ.ਆਈ.ਪੀ.ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿ 4 ਸਤੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਕਵੇਟਾ ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। 25 ਫਰਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪੱਤਰ, Ex.P44 ਲਿਖਿਆ। ਉਸ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਤੁਹਾਡੇ ਪੱਤਰ ਨੰ. ਨਿਲ , ਮਿਤੀ 23 ਫਰਵਰੀ, 1948 ਦੀ ਰਸੀਦ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੇ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

9 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1948 ਤੱਕ, ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ, Ex.P46 ਲਿਖ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਕਿਵੇਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। 7 ਜੂਨ, 1948 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ Ex.P24 ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ। ਪੜ੍ਹੋ:-

"ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਲੇਮਜ਼ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪਏ ਪੈਕੇਜਾਂ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੋਗੇ ਜਿਸਨੂੰ ਪੈਕੇਜਾਂ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

ਪੱਤਰ Ex.P24 ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੁਦਈ ਡਿਲਿਵਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਿਆ ਪਰ ਕੋਈ ਸਾਮਾਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਦਾਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ-

"ਜੂਨ, 1948 ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ, Ex.P24 ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਡਿਲਿਵਰੀ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਿਆ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਸਹਾਇਕ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰ' ਨੇ Ex.P24 ਰਾਹੀਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ। ਇੱਥੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ।"

30 ਜੂਨ, 1948 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ, Ex.P25 ਲਿਖਿਆ। ਉਸ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

"ਮੈਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਸਾਡੇ ਪੈਕੇਜਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁਰਾਗ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸਮਾਨ

ਦੇ ਗੋਦਾਮ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

2. ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਨੰਬਰ 1003-Q/ਸੀ 3/47, ਮਿਤੀ 7 ਜੂਨ, 1948 ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਏ ਹੋਏ ਸਾਡੇ ਪੈਕੇਜਾਂ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰੋ ਜੋ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ।"

ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 7 ਜੂਨ, 1948 ਨੂੰ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਖੋਪ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ।

4 ਅਗਸਤ, 1949 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ ਨੇ 1949 ਦਾ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 169, ਮਾਲ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 1,62,123 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ।

ਰਾਧਾ ਸ਼ਿਆਮ ਬਸਾਕ ਬਨਾਮ ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ (1) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 31, ਕੈਰੀਅਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਕਦੋਂ ਕੈਰੇਜ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।'

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ 'ਵਾਜਬ' ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਲ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। 'ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ' ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ ਵਿੱਚ 'ਵਾਜਬ! ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮਾਂ ਇਹ 'ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਲਚਕੀਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ 7 ਜੂਨ, 1948 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡਿਲੀਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ।

ਸੀਮਾ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਲਈ ਪੱਤਰਾਂ Ex.P24, Ex.P26, Ex.P35 ਅਤੇ Ex.P41 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

22 ਮਾਰਚ, 1949 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ, Ex.P35 ਵਿੱਚ, ਸਰਦਾਰ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵ ਨਾਥ ਦੇ ਪੈਕੇਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾੜੀਆਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪੱਤਰ, Ex.P35 ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਭੇਜੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

1 ਜੁਲਾਈ, 1949 ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ, Ex.P41 ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ 15,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਸ੍ਰੀ ਕੁੰਦਨ ਲਾਲ ਗੋਸਾਈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੱਤਰ, Ex.P41, ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੱਤਰ Ex.P41 ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੱਤਰ Ex.P41 ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਇਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਾਂ ਦਾਖਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਮਿਲ ਕੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚਿੱਠੀਆਂ Ex.P24 ਅਤੇ Ex.P26 ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ Ex.P41, ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ।

7 ਜੂਨ, 1948 ਨੂੰ, ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪੱਤਰ Ex.P24 ਲਿਖ ਕੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਪਏ ਪੈਕੇਜਾਂ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਪੱਤਰ Ex.P26 ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 24 ਜੁਲਾਈ, 1948 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ, ਸਹਾਇਕ ਕਲੇਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਪਏ ਪੈਕੇਜ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੱਤਰ Ex.P24 ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ P.W. B ਦੇ ਨੰਬਰ 317909, ਮਿਤੀ 4 ਸਤੰਬਰ, 1947 ਤਹਿਤ ਬੁੱਕ ਕੀਤੇ ਪੈਕੇਜਾਂ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੱਤਰ Ex.P26 ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ, ਸਹਾਇਕ ਕਲੇਮ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਰੇਲਵੇ ਕੁਆਟਰ, ਦਿੱਲੀ ਕਿਸ਼ਨਗੰਜ, ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਪਏ ਪੈਕੇਜ ਡਿਲਿਵਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਲ 4 ਸਤੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਪੀ ਡਬਲਿਊ ਬੀ ਨੰਬਰ 317909 ਤਹਿਤ ਕਵੇਟਾ ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਲਈ ਬੁੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਰਸੀਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਮਤਲਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1871 ਦੀ ਧਾਰਾ 20, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਉਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਅਦਾ ਜਾਂ ਰਸੀਦ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਨਿਰਬਾਹ ਵਜੋਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਅਯੋਗ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1877 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, Ex.P24 ਅਤੇ Ex.P26 ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਰਸੀਦ ਹਨ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਜੈ. ਨਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ (1), ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ।

1952 ਦੀ ਰੈਗੂਲਰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 76 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਿੰਦੂ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੈਂ 1952 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 76 ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

1954 ਦੇ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਸੰਖਿਆ 181-ਡੀ ਵਿੱਚ, ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਨੇ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1954 ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਰੋਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। 1952 ਦੀ ਰੈਗੂਲਰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 76 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 181-ਡੀ 1954 ਵਿੱਚ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੁਲਟ, ਜੇ. - ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡੀਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।